

Sveriges Konsumentråd och BEUC: Konsumenterna är inga pirater!

Alt.

Dags att värna konsumentens digitala rättigheter!

”Att ladda ner musik från en kompis dator är som att stjäla en CD från butiken!”.

”Vi måste skydda artister som blir rånade av konsumenter på Internet!”.

Så kan det låta i debatten – både i Sverige och på andra håll i Europa. Avsändare är de stora musik- och filmbolagen. Sveriges Konsumentråd ser med stor oro på hur de med överdrifter och ensidig propaganda försöker framställa vanliga konsumenter som ”pirater”.

Det är dags att värna konsumentens digitala rättigheter. Därför startar den europeiska konsumentorganisationen BEUC idag en bred kampanj för att skapa garantier för att ny teknik används i allmänhetens tjänst och inte inskränker frihet och integritet.

Det är dags – även för industrin – att betona vad konsumenten kan göra, snarare än vad de INTE kan göra.

Piratkopiering är ett allvarligt, globalt problem. Konsumenter skall inte köpa olovligt kopierade DVD- eller CD skivor. Dessa produceras ofta i stora volymer av den organiserade brottsligheten.

Det är här vi hittar ”pirater” i ordets rätta bemärkelse.

Däremot är det upprörande att även konsumenter som kopierar exempelvis musik för privat, icke-kommersiellt bruk, får denna stämpel på sig. Uttryck som ”stöld” utropas hela tiden, utan att någon som helst distinktion mellan olika typer av kopierande görs.

Privata konsumenter är vare sig ”pirater” eller tjuvar” och industrin måste sluta kalla dem detta.

Vid sidan om det faktum att konsumenter felaktigt betecknas som ”tjuvar” eller ”pirater”, bedriver myndigheterna en skrämsele kampanj, med drivandet av rättsprocesser för att statuera exempel och hot om mycket stränga böter. Hur kan konsumenter förväntas respektera industrins och artisters rättigheter, när de själva utmålas som grova brottslingar? Konsumenter och artister är beroende av varandra. Därför måste industrin sluta måla upp en bild av motstående intressen mellan å ena sidan artisternas rättigheter, och å andra sidan konsumenters efterfrågan.

Ge konsumenter klara och tydliga rättigheter att använda digitalt material och utmåla dem inte som brottslingar för användandet av icke-kommersiell fildelning genom så kallad P2P (”peer-to-peer”) teknologi.

Under rubriken ”Digital Rights Management” (DRM) utvecklas nya teknologier för att hindra helt lagliga aktiviteter. Detta är både nedsättande och omotiverat. När vi köper en bok är det ingenting som hindrar oss från att läsa den mer än en gång eller låna ut den till en vän. För digitalt material är detta däremot i praktiken situationen.

DVD:n är ett på många sätt ett fantastiskt medium. Dock har industrin delat in världen i olika regioner, vilket gör att en DVD-skiva inköpt i USA inte går att spela på en spelare inköpt i Europa. Det finns ingen som helst juridiskt eller teknisk anledning att göra på detta sätt. Det hindrar bara konsumenterna från att till fullo utnyttja den teknologi som finns. Industrin å sin sida, gömmer sig bakom slagord som att det handlar om att ”skydda upphovsrätten”, eller att ”gynna kreativitet och skapande”, när det i själva verket handlar om att skydda egna ekonomiska intressen.

Vinyl- och CD-skivor var tidigare spelbara på alla typer av spelare, alldeles oavsett märke eller tillverkare. Denna viktiga fördel är i och med de nya medierna på väg att gå förlorad. Det faktum att olika spelare i praktiken bara är spelbara med viss mjukvara, begränsar konsumenterna i sin nedladdning av exempelvis musik från Internet. För närvarande är det omöjligt att ladda ner musik från iTunes, amerikanska Apples egen musikbutik, utan att också ha programmet installerat på sin dator. Apple är dock inte ensam om att begränsa konsumenternas valmöjligheter. Den som har en ”Walkman”, tillverkad av Apples japanska konkurrent Sony, är i princip begränsad i sin nedladdning till plattformar som kontrolleras av företaget.

En kopierad eller ”bränd” CD skiva fungerar idag ibland endast på vissa spelare. Den kan fungera i en dator, men om man också vill lyssna på skivan i bilen, då måste man betala för samma musik en gång till. När vi köper en bok, tvingas vi inte att använda glasögon av ett visst märke eller typ för att läsa den. Varför skall det vara annorlunda med digitala medier?

För vissa konsumentgrupper leder brist på samverkan mellan olika format att man inte kan utnyttja ny teknologi. Exempelvis är synskadade i många fall beroende av att digitalt material går att konvertera till andra format. I vissa DRM-system är detta inte möjligt.

Det är hög tid att garantera konsumenterna en smidig samverkan vad gäller digitalt material.

När man laddar hem ett program till sin dator, händer det idag att även ett ytterligare, för konsumenten dolt, program laddas ner till datorn. Sådan mjukvara kan ändra operativsystemet i datorn i syfte att begränsa hur det nedladdade materialet används. Det kan också skicka information till avsändaren om dina Internetvanor. Med den snabba utvecklingen av digitala medier kommer det snart också bli möjligt att bevaka dina filosofiska, religiösa och politiska vanor och åsikter genom att kontrollera den information du efterfrågar. I takt med att utvecklingen av DRM kommer det att bli allt svårare att förbli anonym och att värna om sitt privatliv.

Politiker måste tillsäkra att privatlivet och den personliga sfären respekteras i den digitala världen. Datorer och hårdvara får aldrig manipuleras utan ägarens kunskap och tillåtelse.

Jan Bertoft
generalsekreterare
Sveriges Konsumentråd

Jim Murray
Director
BEUC

Mer information finns på BEUC:s webbplats www.beuc.org och på den nya kampanjsajten www.consumerdigitalrights.org

Faktaruta:

Konsumentrörelsens krav på grundläggande digitala rättigheter:

- **Rätten till fritt val, till kunskap och till kulturell mångfald.**
- **Rätten till teknikneutralitet – att teknik inte hindrar konkurrens.**
- **Rätten att dra nytta av tekniska innovationer utan betydande hinder.**
- **Tillgänglighet och funktionalitet av både innehåll och teknik för alla grupper.**
- **Rätt till skydd av privatlivet.**
- **Rätt att inte bli utpekad som brottsling utan grund.**